MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

UČEBNÍ TEXTY
KE ZVLÁŠTNÍ ČÁSTI ÚŘEDNICKÉ ZKOUŠKY
OBOR STÁTNÍ SLUŽBY Č. 24
VNITŘNÍ POŘÁDEK A BEZPEČNOST STÁTU

Zpracoval: Ministerstvo vnitra
Sekce vnitřní bezpečnosti

Leden 2026

ÚŘEDNICKÁ ZKOUŠKA ZVLÁŠTNÍ ČÁST – Obor státní služby č. 24
Vnitřní pořádek a bezpečnost státu

1) Vymezte pojem „vnitřní bezpečnost“. Definujte pojmy „veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti“ dle kompetenčního zákona a uveďte základní oblasti, které do této agendy spadají.

Vnitřní bezpečností v širším slova smyslu rozumíme tu část činnosti státu v oblasti jeho bezpečnosti, která se zaměřuje na hrozby ohrožující stát a jeho zájmy *zevnitř*, oproti **vnější bezpečnosti, resp. obraně státu**, která se soustředí na hrozby ohrožující stát a jeho zájmy *zvnějšku* (ať už vojenské nebo nevojenské). V 21. století se nicméně tyto vnější a vnitřní hrozby často prolínají a překrývají, překrývají se proto v teorii i praxi i příslušné působnosti státu.

Vnitřní bezpečností v užším slova smyslu rozumíme pouze tu část působnosti Ministerstva vnitra dle § 12 kompetenčního zákona, která nezahrnuje ochranu obyvatelstva, požární ochranu a civilní nouzové plánování. V tomto významu se překrývá pojem s pojmem **veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti**, viz dále.

I**ntegrovaný záchranný systém a systém krizového řízení** jsou systémy **řízení** v oblasti bezpečnosti v působnosti Ministerstva vnitra dle § 12 kompetenčního zákona, které však jdou napříč jednotlivými oblastmi vnitřní bezpečnosti v širším slova smyslu, resp. jsou používány ve všech těchto oblastech (veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti, ochrana obyvatelstva, požární ochrana, civilní nouzové plánování). Proto je nepodřazujeme ani pod užší, ani pod širší pojetí.

Veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti (§ 12 odst. 1 písm. a) kompetenčního zákona) je oblast činnosti veřejné správy zaměřená na

a) ochranu bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku před jejich *vědomým* napadáním, tedy před trestnou činností a vybranými přestupky (proti občanskému soužití, proti majetku, proti veřejnému pořádku ad), tedy před (veřejnoprávní) delikvencí (porušování právních předpisů v oblasti veřejného práva).

b) dohled nad dodržováním pravidel v oblastech *přímo ovlivňujících vnitřní bezpečnost* ve státě (v současnosti zejména pravidla držení a nošení zbraní, pravidla pro pobyt osob na území republiky, resp. azylová, migrační a integrační politika obecně, pravidla bezpečnosti silničního provozu a pravidla shromažďování na veřejnosti – šíře této oblasti se může měnit s vývojem bezpečnostní situace a moderní společnosti).

Veřejným pořádkem přitom rozumíme souhrn pravidel (právních i zvykových) chování osob na veřejnosti platných v daném místě a čase. Vycházíme zde z definice **naukové**, nikoliv z vymezení striktně dle z dikce **kompetenčního zákona**, ten je totiž

formulován tak, že do „veřejného pořádku a dalších věcí vnitřního pořádku a bezpečnosti“ nesystémově z agend pod písm. b) jakoby zařazuje pouze bezpečnost silničního provozu, když ostatní zmíněné oblasti dává do samostatných písmen § 12 odst. 1.

2) Popište postavení a působnost orgánů státu, které tvoří systém vnitřní bezpečnosti ČR.

Systém orgánů vnitřní bezpečnosti (*zde v užším slova smyslu, viz otázka č. 1*) ČR se skládá ze dvou skupin orgánů:

- orgánů *tvorby politiky* vnitřní bezpečnosti,
- jednotlivých orgánů *výkonu politiky* vnitřní bezpečnosti.

Mezi orgány *tvorby* politiky vnitřní bezpečnosti řadíme:

- **vládu**, která je vrcholným exekutivním orgánem, řídí a koordinuje činnost ostatních státních orgánů, zejména přijímá systémová, koncepční a další zásadní rozhodnutí, v oblasti vnitřní bezpečnosti například zajišťuje připravenost republiky na krizové situace, může vyhlásit nouzový stav, může povolat k plnění úkolů policie vojáky v činné službě a příslušníky některých bezpečnostních sborů apod. Pracovním orgánem vlády, zřízeným ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky, který koordinuje a vyhodnocuje problematiku bezpečnosti České republiky a připravuje vládě návrhy opatření k jejímu zajišťování je **Bezpečnostní rada státu**.
- **Ministerstvo vnitra**, které je hlavním gestorem politiky vnitřní bezpečnosti, coby ústřední orgán státní správy v klíčových oblastech, jimiž jsou: veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti, azylová, migrační a integrační politika, zbraně, munice a střelivo, shromažďovací právo ad., *podrobně viz otázka č. 2*
- **Ministerstvo spravedlnosti** zejména tím, že formuje politiku v oblastech, které mají podstatný vliv na vnitřní bezpečnost státu: trestní politika, státní zastupitelství, probace a mediace a vězeňství. *Podrobně viz otázka č. 20*
- **ostatní ústřední správní úřady, zejména ministerstva** (např. Ministerstvo financí ad.) *podrobně k ministerstvům viz otázka č. 20*) a některé další státní orgány.
- **poradní (pracovní) orgány vlády**, kde hlavní roli hraje Bezpečnostní rada státu, dále sem patří Rada vlády pro lidská práva, Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí a Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Mezi orgány *výkonu* politiky vnitřní bezpečnosti řadíme:

- **Ministerstva vnitra, spravedlnosti a financí** (*podrobně viz otázka č. 20*)
- **Policii České republiky**, která je největším bezpečnostním sborem s všeobecnou působností v oblasti vnitřní bezpečnosti.
- **státní zastupitelství**,
- **Celní správu,** která je soustavou správních orgánů a ozbrojeným bezpečnostním sborem. Z hlediska politiky vnitřní bezpečnosti je zásadní, že její útvary vystupují v postavení *policejního orgánu* při prověřování trestných činů spáchaných porušením celních předpisů, předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží a při umístění a pořízení zboží v členských státech Evropských společenství, je-li toto zboží dopravováno přes státní hranice České republiky, a v případech porušení předpisů daňových, jsou-li celní orgány správcem

daně. Generálního ředitele jmenuje ministr financí. Postavení celní správy se opírá zejména o zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky.

- **Národní bezpečnostní úřad** je ústředním správním úřadem pro oblast ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti. Úřad ověřuje způsobilost osob nakládat s utajovanými informacemi a vydává o tom osvědčení nebo doklady o bezpečnostní způsobilosti.
- **Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost** je hlavním gestorem problematiky kybernetické a informační bezpečnosti a zároveň národní autoritou pro tuto oblast. Ředitel NÚKIB může za zákonem stanovených podmínek vyhlásit stav *kybernetického nebezpečí*. Stavem kybernetického nebezpečí se rozumí stav, ve kterém je ve velkém rozsahu ohrožena bezpečnost informací v informačních systémech nebo bezpečnost služeb elektronických komunikací anebo bezpečnost a integrita sítí elektronických komunikací. Problematiku upravuje zákon č. 264/2025 Sb., o kybernetické bezpečnosti. Ředitele úřadu jmenuje po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech bezpečnosti vláda, která ho též odvolává.
- **Finanční analytický úřad** je samostatný úřad zřízený Ministerstvem financí, který mimo jiné sbírá a vyhodnocuje oznámení o podezřelých obchodech podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. V minulosti byl tento úřad přímo útvarem MF pod názvem Finanční analytický útvar.
- **Generální inspekci bezpečnostních sborů** jako samostatný bezpečnostní sbor podřízený předsedovi vlády, má například za úkol:
    - vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník policie, celník, příslušník Vězeňské služby anebo příslušník GIBS, zaměstnanec policie nebo GIBS a zaměstnanec Celní správy nebo Vězeňské služby (pokud trestný čin souvisí s jejich činností),
    - vyšetřovat trestné činy příslušníka policie, celníka, příslušníka Vězeňské služby, zaměstnance policie, zaměstnance Celní správy nebo Vězeňské služby (pokud trestný čin souvisí s jejich činností). Příslušníky a zaměstnance GIBS vyšetřuje státní zástupce.
    - provádět u výše zmíněných bezpečnostních sborů zkoušky spolehlivosti.

- **Zpravodajské služby** *Viz otázka č. 7.*
- **Vojenskou policii** plnící úkoly policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany ČR a její pověřené orgány vedou trestní řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil a osob, které páchají trestnou činnost proti příslušníkům ozbrojených sil ve vojenských objektech, proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany.
- **Obec** podle zákona o obcích zajišťuje *místní záležitosti veřejného pořádku*. Za tím účelem mimo jiné vydává obecně závazné vyhlášky a může si zřídit *obecní policii*. Obce navíc mají v gesci rozhodování v přestupkových věcech

v nezkráceném správním řízení (přestupkové komise). Každá obec (starosta) může zřizovat přestupkovou komisi dle § 61 zákona č. 250/2016 Sb.

Další orgány a instituce *spolupůsobící* v oblasti vnitřní bezpečnosti

- **Probační a mediační služba** se věnuje jednak organizování a vykonávání dohledu nad pachateli trestných činů, kontrole výkonu trestů nespojených s odnětím svobody, pomoci obviněnému a pozitivnímu působení na něj směrem k obnově narušených právních i společenských vztahů (probace), jednak mimosoudnímu zprostředkování řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a urovnání konfliktního stavu v souvislosti s trestním řízením (mediace). Ředitele Probační a mediační služby jmenuje ministr spravedlnosti. Její postavení se opírá o zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě.
- **Vězeňská služba** je ozbrojeným bezpečnostním sborem, který zajišťuje výkon vazby, výkon zabezpečovací detence a výkon trestu odnětí svobody a ochranu pořádku a bezpečnosti soudů, státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti. Generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. Postavení Vězeňské služby se opírá zejména o zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky. Její činnost přispívá k vnitřní bezpečnosti státu zajištěním výkonu soudem uložených trestů, tedy většinou dočasnou separací pachatelů od zbytku společnosti.

Obě výše uvedené služby hrají významnou roli v politice vnitřní bezpečnosti státu, neboť svou činností ve věznicích a vůči vězňům pomáhají zabraňovat opakování trestné činnosti, a tím zvyšovat bezpečí celé společnosti.

- **Správa státních hmotných rezerv** je ústředním orgánem státní správy v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy a v oblasti státních hmotných rezerv, připívá tedy i k řešení krizových a mimořádných situací *v oblasti vnitřní bezpečnosti* (např. narušení zákonnosti velkého rozsahu nebo migrační vlna velkého rozsahu). Předsedu správy jmenuje vláda. Postavení správy se opírá zejména o zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv. Systém hospodářských opatření pro krizové stavy je soubor organizačních, materiálních nebo finančních opatření, přijímaných orgány veřejné správy v souvislosti se zabezpečením nezbytných a mobilizačních dodávek výrobků, prací a služeb, bez nichž nelze zajistit překonání krizových stavů. Systém se opírá o zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.

- **Orgány kraje** (hejtman, krajský úřad, bezpečnostní rada kraje, krizový štáb kraje) sice mají významnou roli jakožto **orgány krizového řízení** (ve věcech týkajících se obvodu obce), ale **v oblasti veřejného pořádku a dalších otázek vnitřního pořádku a bezpečnosti nemají kraje zákonem stanovenou obecnou působnost** (ani v samostatné, ani v přenesené působnosti), **mají pouze některé jednotlivé okrajové pravomoci** v této oblasti[1]. V praxi jsou

[1] Na rozdíl od obcí tedy nemohou zřizovat žádnou výkonnou bezpečnostní složku, nevydávají vyhlášky k regulaci chování v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti. V oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti

nicméně kraje aktivní v oblasti prevence kriminality (udělování dotací z vlastního rozpočtu a podílení se na rozdělování dotací Ministerstva vnitra obcím v kraji v oblasti prevence kriminality, zřizování krajského koordinátora prevence kriminality). Vedle v samostatné působnosti plní kraje některé úkoly v protidrogové politice (v rámci čehož např. zřizují krajského protidrogového koordinátora).

- **Obec s rozšířenou působností** podobně jako kraj, **nemá žádnou obecnou působnost v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti.** Zato má stanovenu působnost v oblasti řešení **krizových situací** týkajících se obvodu této obce.

- **Stráže lesní, myslivecká, vodní a ochrany přírody:** tyto stráže tvořené fyzickými osobami jsou vytvářeny v oblasti ochrany jednotlivých oblastí souvisejících s přírodou a dohlížejí na dodržování předpisů v těchto oblastech.[2]

mají roli pouze krajské úřady v případě, že místo konání shromáždění přesahuje správní obvod pověřeného obecního úřadu (regulace shromáždění, jeho zákaz, rozpuštění shromáždění ad.) a schvalují veřejnoprávní smlouvy obcí o působení obecní policie jedné obce na území obce jiné.

2 Jejich činnost upravují zákony č. 289/1995, lesní zákon, č. 449/2001 Sb., o myslivosti, č. 99/2004 Sb., o rybářství a č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

3) Popište pojem „hybridní hrozby“ a vymezte orgány působící v dané oblasti.

Hybridní hrozby, lze chápat jako projevy hybridní kampaně či v krajním případě hybridní války. Hybridní kampaň (válka) je forma vedení konfliktu pomocí různých nástrojů současně, tedy za využití komplexní a koordinované kombinace konvenčních i nekonvenčních prostředků, které mohou být prováděny vojenskými, polovojenskými i různými civilními aktéry. Jde o snahu působit v „šedé zóně“ mezi válkou a mírem, kdy je cílem hybridního působení realizace zájmů aktéra, při současné snaze minimalizovat náklady a rizika spojené s vedením plnohodnotného konvenčního konfliktu. V tomto kontextu však hybridní působení nemusí být pouze plnohodnotnou náhradou konvenčního konfliktu, ale může jít o přípravnou fázi, jež do fáze otevřeného konvenčního střetu plynule přejde.

Hybridní hrozby jsou tedy nepřátelské aktivity, kdy je snahou kombinací různých zákeřných taktik oslabit jiný stát natolik, aby bylo možné dosáhnout zájmů s minimálním otevřeným vojenským konfliktem, či ideálně zcela bez něj. Ruská invaze na Ukrajinu je dobrým příkladem takového hybridního působení, kdy vojenské invazi předcházelo dlouhodobé informační působení, spojené s diplomatickým tlakem vůči Ukrajině i jejím spojencům, doplněné o podporu separatistických tendencí, jejichž vojenské složce skrytě napomáhala i ruská armáda.

Hybridní hrozby mají řadu podob (např. informační operace, vlivové působení, kybernetické útoky, sabotáže, rozdmýchávání a podpora společenských nepokojů, teroristické útoky), přičemž to, co tyto jednotlivosti činí zvláště nebezpečnými, je právě koordinovaná provázanost, jež směřuje k onomu (strategickému) cíli. Hybridní hrozby tak nelze chápat jako soubor jednotlivostí, ale jako síť vzájemně se doplňujících nepřátelských aktivit.

Pro hybridní hrozby taktéž platí, že se jedná o problematiku, u níž se stírají hranice mezi vnější a vnitřní hrozbou pro bezpečnost, a kde je koncept bezpečnosti pojímán v širokém slova smyslu, neboť hybridní hrozby se dotýkají i třeba hospodářského či zdravotnického sektoru.

Možné dopady hybridních hrozeb

Z vojenského pohledu je kýženým cílem hybridní kampaně např. mezinárodní izolace cílového státu, demoralizace jeho obyvatelstva a armády, paralyzování jeho rozhodovacích procesů a ochromení kritické infrastruktury. Hybridní hrozby mají nicméně široké pole působnosti, přičemž se samozřejmě dotýkají i vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Typickým příkladem jsou důsledky informačního působení, které je nejrozšířenější hybridní hrozbou, jež tradičně zahrnují mj. štěpení a radikalizaci společnosti, posilování extremistických tendencí a zvyšování nedůvěry ve stát a jeho instituce, což může mít řadu praktických negativních dopadů, od šíření nenávistných projevů, až po násilné demonstrace. V tomto kontextu je třeba zmínit, že institut voleb

je oblíbeným terčem informačního působení, neboť takto může útočník napomoci k zisku politického vlivu sobě pozitivně nakloněným subjektům, případně se může pokusit celkově delegitimizovat institut voleb, který je jedním ze základních pilířů demokratické společnosti.

Hybridní hrozby však působí i na jiné aspekty fungování státu, od suverénní zahraniční politiky, která může být ovlivňována vojenským zastrašováním i diplomatickým či ekonomickým tlakem, přes hospodářskou stabilitu, až po energetickou bezpečnost. Zjednodušeně lze říci, že všechny hybridní hrozby mají v dlouhodobém horizontu negativní dopad na stabilitu a odolnost státu, přičemž některé mají i přímý negativní dopad na vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v zemi.

Čelení hybridním hrozbám v ČR

Téma hybridních hrozeb bylo poprvé důkladně a systematicky uchopeno v Auditu národní bezpečnosti z roku 2016, který doporučil, aby na všech příslušných úřadech vznikla pracoviště, která se této problematice budou věnovat.

V roce 2017 vzniklo jako první takové pracoviště Centrum proti hybridním hrozbám na Ministerstvu vnitra. Centrum se zabývá strategickým monitoringem a analytikou v oblasti hybridních hrozeb ve vnitřní bezpečnosti (vlivové působení, hybridní aspekty ohrožování veřejného pořádku a bezpečnosti, informační působení, zodolňování státní správy, mezinárodní spolupráce a celou řadou dalších činností).

Hybridním působením se jako národní gestor této problematiky zabývá dále Ministerstvo obrany, které vypracovalo Národní strategii pro čelení hybridnímu působení a navazující akční plán Zpravodajské služby (BIS, ÚZSI, VZ) se jim zabývají primárně z pohledu působení cizích zpravodajských služeb, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost se zabývá kybernetickou bezpečností a Ministerstvo zahraničních věcí se zabývá zahraniční bezpečnostní politikou. Další úřady se hybridním působením zabývají, když se dotýká jejich působnosti, Ministerstvo průmyslu a obchodu se zabývá např. energetickou bezpečností, Policie ČR se zabývá stíháním trestné činnosti související s hybridním působením atd.

Při Úřadu vlády funguje Odborná pracovní skupina Bezpečnostní rady státu pro čelení hybridnímu působení a koordinátor agendy čelení hybridnímu působení. Dále při Úřadu vlády tematicky funguje ještě Poradce pro národní bezpečnost.

4) Které zákony obecně upravují problematiku bezpečnosti a které problematiku vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku? Co je zhruba jejich obsahem?

Bezpečnost obecně:

- Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod,

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který stanoví, že základní povinností státu je zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot. Podle téhož zákona bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Na zajišťování bezpečnosti jsou povinny se podílet státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické osoby a fyzické osoby. Zajištění bezpečnosti České republiky zákon řeší prostřednictvím regulace nouzového stavu a stavu ohrožení státu, přičemž konkrétní právní úpravu jednotlivých krizových stavů a mimořádných situací lze nalézt v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů a zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Vnitřní bezpečnost:

- zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánu státní správy České socialistické republiky („kompetenční zákon“). Stanoví seznam ústředních správních úřadů a vymezuje jejich působnost. Z hlediska vnitřní bezpečnosti je primární, že vymezuje MV jako ústřední orgán státní správy pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti a dále pro krizové řízení a integrovaný záchranný systém,
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Vymezuje Policii ČR jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, stanoví úkoly, působnost a pravomoci Policie ČR.

Další: Trestní zákoník, trestní řád, o trestní odpovědnosti právnických osob, zákon o odpovědnosti mládeže, zákon o obecní policii, zákon o vězeňské službě, zákon o Probační a mediační službě, zákon o zvláštní ochraně svědka, zákon o GIBS, zákony upravující přestupkovou agendu, zákon o celní správě, zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákon o podpoře sportu, tabákový zákon, zákon o silničním provozu, zákon o zbraních a střelivu, zákon o azylu, zákon o pobytu cizinců, zákon o právu shromažďovacím…

5) Vymezte pojem "bezpečnostní sbor". Popište základní prvky služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů (vznik, služební kázeň, omezení práv, řízení ve věcech služebního poměru apod.)

Bezpečnostní sbor je pojem, který není obecně definován. Obecně jej upravuje ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Jde tedy o sbory, kde služební vztahy jejich příslušníků se řídí tímto (civilním) služebním zákonem, na rozdíl od Armády ČR, Vojenského zpravodajství a Vojenské policie, kde se služební vztahy příslušníků řídí (vojenským) služebním zákonem, zákonem o vojácích z povolání č. č. 221/1999 Sb. Bezpečnostním sborem ve smyslu uvedeného zákona dále nejsou ani Finanční analytický úřad, jehož pracovníci jsou ve služebním poměru státních zaměstnanců podle zákona o státní službě č. 234/2014 Sb., ani obecní policie, jejichž pracovníci jsou v pracovně-právním poměru k obci ani Národní bezpečnostní úřad a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, jejichž zaměstnanci jsou též v pracovně-právním poměru.

Lze rozlišovat ozbrojené bezpečnostní sbory, které plní obecné a speciální úkoly bezpečnostního charakteru, které vyplývají z bezpečnostní politiky státu, jako jsou ochrana celospolečenských zájmů a hodnot, ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti a majetku, právnických osob a jejich majetku. Jedná se o Policii ČR, GIBS, Vězeňskou službu ČR a Celní správu ČR. BIS a ÚZSI jsou ozbrojenými zpravodajskými službami.

Příslušník je ve služebním poměru k České republice. Ve věcech služebního poměru příslušníků jedná a rozhoduje jménem státu ředitel bezpečnostního sboru. Ve věcech služebního poměru ředitele bezpečnostního sboru jedná a rozhoduje jménem státu **ministr, jemuž je ředitel bezpečnostního sboru odpovědný** za činnost bezpečnostního sboru, ve věcech služebního poměru ředitele Bezpečnostní informační služby jedná a rozhoduje vládou určený člen vlády a ve věcech služebního poměru ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů jedná a rozhoduje předseda vlády.

Do služebního poměru může být přijat **státní občan České republiky**, který o přijetí písemně požádá, je starší 18 let, je bezúhonný, splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven, je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby, je plně svéprávný, je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje, není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace a nevykonává jinou výdělečnou činnost, s výjimkou zákonem stanovených činností. **Příslušník nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí** ani vykonávat činnost v jejich prospěch; volební právo příslušníka

tím není dotčeno. Příslušník zpravodajské služby nesmí být členem odborové organizace.

Příslušník je mimo jiné povinen **dodržovat služební kázeň** a zdržet se jednání, které může vést ke střetu zájmu služby se zájmy osobními a ohrozit důvěru v nestranný výkon služby, zejména nezneužívat ve prospěch vlastní nebo v prospěch jiných osob informace nabyté v souvislosti s výkonem služby a v souvislosti s výkonem služby nepřijímat dary nebo jiné výhody. Služební kázeň spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Příslušník nesmí splnit rozkaz, jehož splněním by zřejmě spáchal trestný čin.

V řízení ve věcech služebního poměru se rozhoduje o právech nebo povinnostech účastníků. Řízení ve věcech služebního poměru se nevztahuje např. na přijímací řízení, služební hodnocení, vyslání na služební cestu, nařízení služební pohotovosti, nařízení služby přesčas, přiznání stabilizačního příplatku. Mezi řízení ve věcech služebního poměru řadíme například kázeňské řízení nebo řízení o propuštění.

Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení. Příslušníkovi lze jako kázeňský trest udělit písemné napomenutí, snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše 3 měsíců, odnětí služební medaile, odnětí služební hodnosti, pokutu, propadnutí věci, nebo zákaz činnosti.

6) Jaké základní dokumenty upravují oblast prevence kriminality a co je jejich obsahem?

Základní dokumentem preventivní politiky státu je **Strategie prevence kriminality v České republice** (aktuálně na léta 2022 až 2027), která je doplněna Implementačním. První Strategie prevence kriminality byla již přijata v roce 1996.

Strategie navazuje na poznatky plynoucí z hodnocení předchozí strategie, určuje priority a cíle v oblasti prevence kriminality a **definuje systém prevence kriminality v České republice na úrovni státu i samospráv**. Je vypracována ve spolupráci rezortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality a dalších partnerů, zejména krajských a obecních samospráv a nestátní neziskových organizací.

Z pohledu jednotlivých druhů kriminality se Strategie zaměřuje zejména na **kriminalitu obecnou**, tj. kriminalitu, která lidi ohrožuje a obtěžuje nejvíce a často utváří jejich pocit vnímání bezpečnosti ve svém okolí a názor na kriminalitu jako celek a na práci jednotlivých subjektů (např. Policie ČR, obecní policie), přestože v rámci této kriminality nejsou páchány nutně ty nejvyšší materiální škody. Zabývá se také **prevencí kybernetické kriminality** (primárně bezpečné chování v kyberprostoru), a také **problematikou sexuální zneužívání a nátlaku, a kybernásilí**.

Strategie se zaměřuje na **obecné přístupy k obětem a pachatelům trestné činnosti, se zvláštním zaměřením na děti**. Pozornost věnuje také komplexnímu přístup k zajištění **bezpečnosti v rizikových lokalitách**, na cizince se zaměřuje pouze z pohledu bezpečnosti v rizikových lokalitách a z pohledu **práce policie ve vztahu k menšinám**.

Strategie se nezaměřuje na specifické formy nejzávažnější a organizované trestné činnosti (např. terorismus, organizovaný zločin, hospodářská kriminalita, drogová kriminalita, zajištění kybernetické bezpečnosti či závažných narušení bezpečnosti prostřednictvím kyberútoků), které vyžadují specifické přístupy a jsou často upraveny samostatnými dokumenty.

Prioritní oblasti Strategie prevence kriminality / strategické cíle:

Česká republika:

A. rozvíjí systém prevence kriminality a finančně podporuje aktivity prevence kriminality, staví na přístupu založeném na důkazech a empirických poznatcích, posiluje spolupráci (včetně mezinárodní), kapacity a kompetence relevantních subjektů.

B. poskytuje pomoc a podporu obětem trestné (i přestupkové) činnosti, s důrazem na pomoc zvlášť zranitelným obětem a boj proti násilí, realizuje výzkumy zaměřené na chování a potřeby obětí a činí opatření ke snižování latence a sekundární viktimizace obětí.

C. se zaměřuje na boj proti recidivě, na včasnou a koordinovanou resocializaci pachatelů a podporuje práci s násilnou osobou.

D. uplatňuje komplexní a koordinovaný přístup k řešení kriminality v rizikových lokalitách založený na partnerské spolupráci odpovědných subjektů a zástupců/obyvatel lokalit, přičemž se zaměřuje nejen na projevy, ale i příčiny problémů. Zohledňuje přitom specifické potřeby a problémy menšinových skupin žijících v těchto lokalitách.

E. rozvíjí a podporuje situační prevenci kriminality, posiluje odolnost míst proti trestné činnosti, zvyšuje povědomí veřejnosti o možnostech ochrany, a přitom podporuje a implementuje nové přístupy a technologie.

F. sleduje vývoj kriminality páchané dětmi a na dětech a včasně reaguje vhodnými opatřeními, zvyšuje ochranu dětí před násilím a dalšími kriminálně rizikovými jevy, včas identifikuje ohrožené děti a realizuje potřebné intervence a rozvíjí funkční systém pátrání po pohřešovaných dětech.

G. aktivně, systémově a koordinovaně posiluje prevenci kybernetické kriminality a rizikového chování v kyberprostoru a poskytuje pomoc a podporu obětem v kyberprostoru.

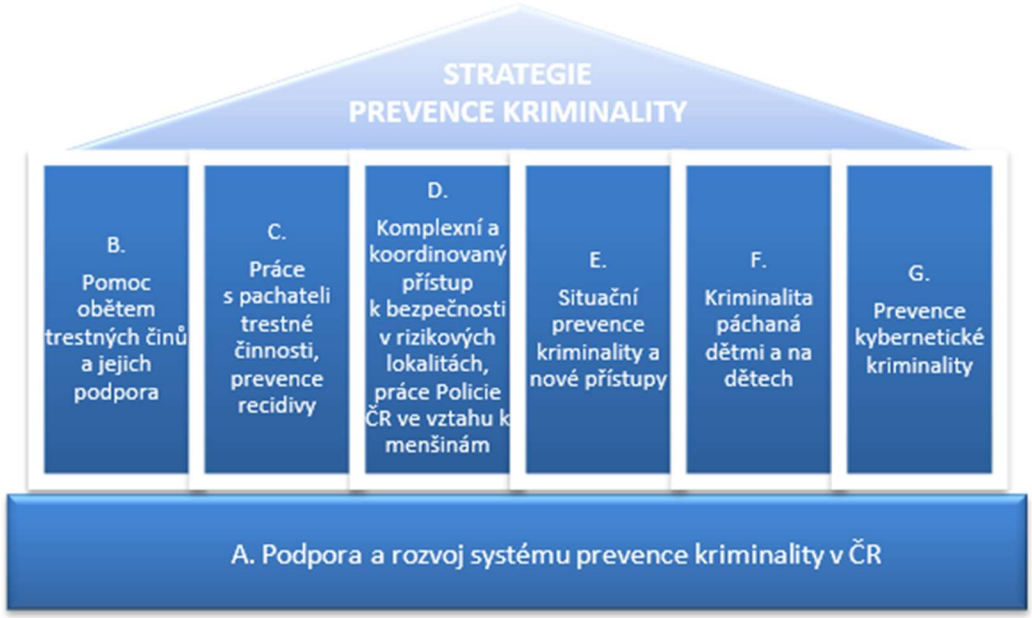

Implementační plán je vypracovaný v podobě karet logického rámce, které obsahují pro každý strategický cíl přehlednou matici specifických cílů, jejich indikátorů včetně výchozích a cílových hodnot, dále opatření k naplňování cílů zahrnující rovněž popis opatření, harmonogram realizace opatření, kritérium splnění a v neposlední řadě také odpovědné a spolupracující subjekty a nároky na financování včetně jejich zdroje.

Plnění Strategie je monitorováno Republikových výborem pro prevenci kriminality, vyhodnocení a aktualizace bude probíhat ve dvouletých cyklech s předložením vládě.

7) Jaké zpravodajské služby v ČR existují, jaká je jejich působnost a způsob kontroly?

Zpravodajské služby jsou státní orgány pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky. V České republice působí Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství jako součást Ministerstva obrany. Ředitele Bezpečnostní informační služby jmenuje vláda, ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace jmenuje a odvolává ministr vnitra se souhlasem vlády a ředitele Vojenského zpravodajství jmenuje ministr obrany se souhlasem vlády. Činnost zpravodajských služeb podléhá kontrole vlády a Parlamentu (specializované komise Poslanecké sněmovny).

Bezpečnostní informační služba zabezpečuje informace o záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, o zpravodajských službách cizí moci, o činnostech ohrožujících státní a služební tajemství, o činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky a týkající se organizovaného zločinu a terorismu.

Úřad pro zahraniční styky a informace zabezpečuje informace mající původ v zahraničí, důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky. Například informace související s hrozbami, které představují mezinárodní terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení a jejich komponent, ekonomická zločinnost, ilegální migrace, různé formy politického extremismu, působení cizích mocí a podobně.

Vojenské zpravodajství zabezpečuje informace mající původ v zahraničí i v ČR, důležité pro obranu a bezpečnost České republiky, o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany, o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky či o záměrech a činnostech ohrožujících utajované skutečnosti v oblasti obrany České republiky.

Zpravodajské služby plní také další úkoly, pokud tak stanoví zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána. Vláda a prezident republiky ukládají zpravodajským službám úkoly v mezích jejich působnosti (prezident tak činí s vědomím vlády).

Činnost zpravodajských služeb podléhá kontrole vlády, Poslanecké sněmovny a **Orgánu nezávislé kontroly zpravodajských služeb** České republiky. Poslanecká sněmovna vykonává kontrolu činnosti zpravodajských služeb prostřednictvím svých k tomuto účelu zřízených zvláštních kontrolních orgánů (sněmovní komise). Orgán nezávislé kontroly vykonává na základě podnětu některého ze zvláštních kontrolních orgánů kontrolu zákonnosti činnosti zpravodajské služby v oboru její působnosti na území České republiky, včetně kontroly dodržování základních práv a svobod.

Orgán nezávislé kontroly se skládá z 5 členů, kteří jsou na návrh vlády voleni Poslaneckou sněmovnou na dobu 5 let. Členem orgánu nezávislé kontroly může být

pouze ten, kdo je státním občanem České republiky, dosáhl věku 40 let, získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo a je držitelem platného osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení Přísně tajné.

8) Které orgány v ČR dohlížejí (vykonávají kontrolu) na činnost subjektů působících v oblasti veřejného pořádku a dalších věcí vnitřního pořádku a bezpečnosti? Jakou má každý z nich roli?

Na příslušníky bezpečnostních sborů primárně dohlížejí ze zákona jim služebně **nadřízení funkcionáři**.

Jako specializované vnitřní orgány pro výkon výše uvedené odpovědnosti za kontrolu podřízených jsou v bezpečnostních sborech zřízeny **vnitřní kontrolní orgány** („odbory vnitřní kontroly), které mají v působnosti řešení kázeňských provinění (tedy deliktů na úrovni přestupků).

Generální inspekce bezpečnostních sborů jako samostatný bezpečnostní sbor podřízený předsedovi vlády, má například za úkol:

- vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník policie, celník, příslušník Vězeňské služby, příslušník GIBS, zaměstnanec policie nebo GIBS a zaměstnanec Celní správy nebo Vězeňské služby (pokud trestný čin souvisí s jejich činností),
- vyšetřovat trestné činy příslušníka policie, celníka, příslušníka Vězeňské služby, zaměstnance policie, zaměstnance Celní správy nebo Vězeňské služby (pokud trestný čin souvisí s jejich činností). Příslušníky a zaměstnance GIBS vyšetřuje státní zástupce.
- provádět u výše zmíněných bezpečnostních sborů zkoušky spolehlivosti.

Státní zastupitelství podává v trestním řízení obžalobu soudu, v přípravném řízení trestním vykonává dozor nad zachováním zákonnosti. v některých případech samo vyšetřuje některé trestné činy (např. spáchané příslušníky GIBS, BIS, VZ či ÚZSI) jsou mu v trestním řízení vyhrazeny některé úkony, dále vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde je omezována osobní svoboda (včetně policejních cel) a v mimotrestních řízení u soudu podává vlastní návrhy na zahájení řízení nebo vstupuje do těchto již zahájených řízení (např. řízení o předběžném opatření v domácím násilí).

Veřejný ochránce práv (tzv. ombudsman) působí k ochraně osob před jednáním úřadů, včetně těch bezpečnostních (např. PČR), pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností. Jeho působnost se však nevztahuje na zpravodajské služby a orgány činné v trestním řízení (tedy ani na policejní orgány dle § 12 TŘ). Ochránce zejména provádí systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí (včetně policejních cel, zařízení pro zajištění cizinců a azylová zařízení).

Úřad pro ochranu osobních údajů je nezávislý kontrolní orgán, který provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních

údajů, a v té souvislosti projednává přestupky a uděluje pokuty podle tohoto zákona. Jeho působnost se nevztahuje na zpravodajské služby.

Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT), zřízený Evropskou úmluvou o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání přijatou Rada Evropy (publikována ve Sbírce zákonů pod č. 9/1996 Sb.) prostřednictvím návštěv zjišťuje, jak je zacházeno s osobami omezenými na svobodě či závislými na péči jiné osoby a vypracovává poté oficiální zprávu, ve které jsou uvedena nejzávažnější zjištění a doporučení k nápravě, se kterou se musí příslušná vláda následně vypořádat. Zprávy jsou následně zveřejňovány.

Obdobně funguje **Výbor OSN proti mučení (CAT)** zřízený Úmluvou proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání OSN z roku 1984 (č. 143/1988 Sb.).

Národní bezpečnostní úřad provádí státní dozor v oblasti ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, tedy dozor nad tím, jak orgány státu, právnické osoby, podnikající fyzické osoby a fyzické osoby (dále jen "kontrolované osoby") dodržují právní předpisy v této oblasti. Tomuto státnímu dozoru nicméně nepodléhá činnost zpravodajských služeb a činnost Ministerstva vnitra v případech podle § 141.

Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý kontrolní orgán, který vykonává zejména kontrolu hospodaření se státním majetkem a finančními prostředky státního rozpočtu a zadávání státních zakázek. Při kontrole Úřad prověřuje, zda kontrolované činnosti jsou v souladu s právními předpisy, přezkoumává jejich věcnou a formální správnost a posuzuje, zda jsou účelné, hospodárné a efektivní. Zjišťované skutečnosti podléhají kontrole Úřadu bez ohledu na druh a stupeň utajení.

Stálé komise Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR: Stálá komise pro kontrolu činnosti Bezpečnostní informační služby, Stálá komise pro kontrolu činnosti Finančního analytického úřadu, Stálá komise pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů, Stálá komise pro kontrolu činnosti Národního bezpečnostního úřadu, Stálá komise pro kontrolu činnosti Vojenského zpravodajství, Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací. Tyto komise jsou zřízené příslušnými zákony jednotlivých bezpečnostních institucí za účelem jejich kontroly ze strany poslanců prostřednictvím ad hoc i pravidelných podávání zpráv a vysvětlení.

Kromě toho mohou být zřizovány **ad hoc vyšetřovací komise** Sněmovny ke konkrétním případům.

9) Definujte pojem obecní policie. Popište, jak vzniká a zaniká. Jaká je její věcná a místní působnost? Uveďte příklady typických oprávnění obecní policie.

- **Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů**

Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon. Obecní policie zřízená obcí, která je městem nebo statutárním městem, a v hlavním městě Praze se označuje městská policie.

- **Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů**

Obce mohou zřizovat obecní policii. Zřízení a činnost obecní policie upravuje zvláštní zákon (zákon o obecní policii). Zastupitelstvu obce je vyhrazeno zřizovat a zrušovat obecní policii.

Věcná působnost

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona (např. zákon o silničním provozu, zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, správní řád, zákony upravující přestupkovou agendu, zákon o rybářství, lesní zákon)

a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,
c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,
d) se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,
e) se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,
f) se podílí na prevenci kriminality v obci,
g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,
h) odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce,
i) poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra na požádání údaje o obecní policii.

Místní působnost

- Obecní policie vykonává činnost na území obce, která ji zřídila.
- Obec, která nezřídila obecní policii, může uzavřít s jinou obcí v témže kraji, která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené zákonem o obecní policii nebo zvláštním zákonem na území obce, která obecní policii nezřídila, a jsou smluvními stranami této smlouvy. Se smlouvou musí souhlasit krajský úřad (přenesená působnost).

- Na území obce, kde je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu nebo kde je pořádána veřejnosti přístupná sportovní, kulturní nebo obdobná společenská akce, v souvislosti s níž lze předpokládat účast většího počtu osob, je starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav nebo je společenská akce pořádána, oprávněn uzavřít veřejnoprávní smlouvu se starostou jiné obce o poskytnutí strážníků. Nemusí být ve stejném kraji. Starosta obce (s krizovým stavem) informuje před použitím poskytnutých strážníků hejtmana kraje, na jehož území se obec nachází.

Příklady oprávnění strážníka

- oprávnění požadovat prokázání totožnosti, oprávnění požadovat vysvětlení, oprávnění předvést osobu, oprávnění vyzvat osobu k vydání zbraně a oprávnění zbraň odebrat, oprávnění zakázat vstup na určená místa, oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a oprávnění věc odejmout, oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, oprávnění použít donucovacích prostředků, psa, služební zbraně, oprávnění pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy…

10) Vysvětlete principy fungování schengenské spolupráce. Jaká jsou pravidla pro překračování vnitřních a vnějších hranic?

Hlavním přínosem členství v schengenském prostoru je odstranění kontrol na vnitřních hranicích. Mezi 29 státy, které jsou **plně** zapojeny do schengenské spolupráce (25 států EU plus Norsko, Island, Švýcarsko a Lichtenštejnsko. Naopak z členských států EU se schengenské spolupráce plně neúčastní Irsko a Kypr.), jsou tak **až na výjimky** (dočasné znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích) zakázány kontroly na společných hranicích; vnitřní hranice mohou být překračovány kdykoliv a kdekoliv.

Chybějící hraniční kontroly jsou vyváženy komplexně pojatým systémem opatření v mnoha oblastech. Mezi ta hlavní patří Schengenský informační systém (SIS), justiční a policejní spolupráce, spolupráce v oblasti víz a společná pravidla pro překračování vnějších i vnitřních hranic upravená v tzv. **Schengenském hraničním kodexu.**

Ke klíčovým pravidlům přijatým v rámci Schengenu patří:

- možnost volně překračovat společné hranice (námořní, pozemní, vzdušné) mezi státy plně zapojenými do schengenské spolupráce na jakémkoliv místě, kdykoliv a bez hraničních kontrol,
- i po zrušení hraničních kontrol je třeba dbát na dodržování pravidel vyplývajících z předpisů daného státu. Nemění se místní omezení vyplývající z pravidel silničního provozu, ochrany přírody a krajiny či soukromého majetku,
- osoby požívající právo EU na volný pohyb se mohou pohybovat uvnitř schengenského prostoru s platným občanským průkazem či cestovním pasem,
- společná pravidla vztahující se na osoby překračující vnější hranice členských států EU,
- harmonizace podmínek vstupu a sjednocení procesu a podmínek pro udělování krátkodobých víz (pro pobyty nepřesahující 90 dnů), vzájemné konzultace členských států při rozhodování o udělení víza, zavedení jednotného schengenského víza,
- zajištění standardů ochrany osobních údajů vyměňovaných v rámci schengenské spolupráce,
- posílená policejní spolupráce v rámci schengenského prostoru při prevenci a objasňování trestných činů, včetně možnosti bezprostředního přeshraničního pronásledování,
- silnější soudní spolupráce prostřednictvím rychlejšího systému vydávání a přesunu výkonu trestních soudních rozhodnutí, vytvoření a rozvoj Schengenského informačního systému (SIS), který umožňuje sdílení údajů o některých osobách a věcech důležitých pro zajištění bezpečnosti a práva ve společném prostoru (např. pátrání po podezřelých osobách, věcech důležitých pro trestní řízení, padělaných dokladech, boj s nelegální migrací apod.),
- v případě závažné hrozby pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost možnost výjimečně znovu zavést ochranu svých vnitřních hranic, tj. obnovit provádění hraničních kontrol.,

- opatření na vnějších hranicích Schengenu. Všechny osoby překračující vnější hranice schengenských států jsou kontrolovány. Při kontrole se rozlišuje, zdali se jedná o tzv. osoby požívající právo na volný pohyb (občané států Schengenu a EU včetně jejich rodinných příslušníků), nebo občany ostatních (tzv. třetích) zemí,
- u osob požívajících právo na volný pohyb se ověřuje totožnost a platnost předloženého cestovního dokladu a osoby jsou systematicky kontrolovány v příslušných databázích,
- občané třetích zemí jsou podrobeni důkladné kontrole, během které je kromě totožnosti a platnosti cestovního pasu a kontroly v databázích ověřováno také splnění dalších podmínek nezbytných pro vstup a pobyt ve společném prostoru (např. zdůvodnění účelu pobytu, dostatek prostředků na obživu během celého předpokládaného pobytu apod.).

11) Popište základní teze a nástroje Koncepce boje proti extremismu.

Pojmem **extremismus** jsou dle pojetí Ministerstva vnitra označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.

Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko – ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).

Extremismus obvykle používá tyto instrumenty: historický revizionismus, sociální demagogii, aktivismus, podporu verbálního až fyzického násilí vůči oponentům a vůči a priori definovaným sociálním skupinám a konspirativní teorii.

Projevy **předsudečné nenávisti** označují jednání, které je motivováno nesnášenlivostí a společenskými předsudky vůči určité skupině obyvatel. Zpravidla se jedná o skupiny definované rasou, národností, etnicitou, náboženstvím, sexuální orientací, politickým nebo jiným smýšlením, sociálním původem apod. Nemusí se jednat o skutečnou příslušnost k určité skupině, ale i o příslušnost domnělou (např. je-li osoba mylně považována pro tmavší pleť za Roma, ale ve skutečnosti není Rom). Takové projevy nemusí nutně naplňovat skutkovou podstatu některého z trestných činů. Může se jednat o fyzické násilí, slovní útoky či využívání urážlivé symboliky. Projevy předsudečné nenávisti se liší od extremistických zejména tím, že nemusí být spojeny s některou z totalitních ideologií. Osoby, které se jich dopouštějí, nemusejí být nutně členové či příznivci extremistických hnutí. Rovněž u nich absentuje jasné volání po svržení systému pluralitní demokracie a jeho nahrazení systémem nedemokratickým.

Rizika projevů předsudečné nenávisti jsou v řadě oblastí podobná s riziky, která představují extremisté. Subjekty, které se jich dopouštějí:

- Neusilují o okamžité zničení demokratického systému, ale postupně ho oslabují.
- Nerespektují koncept základních lidských práv.
- Podněcují k nenávistným aktivitám další osoby.
- Šíří strach ve společnosti.
- Štěpí společnost, vyvolávají v ní antagonismy.
- Zlehčují osudy obětí totalitních režimů a obětí nenávistně motivované trestné činnosti.
- Při komunikaci s veřejností využívají dezinformace a konspirační teorie.
- Stávají se nástrojem vlivového působení zemí a skupin, která nerespektují principy pluralitní demokracie.

Boj proti extremismu a předsudečné nenávisti spadá podle kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb. **do gesce Ministerstva vnitra.**

Na aktivním potírání nenávistně motivovaných trestných činů se podílejí zejména **orgány činné v trestním řízení**. V rámci Policie ČR má od 1. 1. 2023 v gesci

problematiku extremismu Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě SKPV. Skutkově jednodušší případy jsou řešeny v rámci jednotlivých krajských ředitelství policie službou kriminální policie a vyšetřování. Téma extremismu a předsudečné nenávisti mají v popisu práce i další složky neuniformované i uniformované policie. V rámci soustavy státních zastupitelství plní gesční úlohu Nejvyšší státní zastupitelství. Nezastupitelnou roli hrají všechny tři zpravodajské služby a Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Další významné úkoly plní **i ostatní resorty**, jejich podřízené složky a další státní orgány, zejména ministerstva spravedlnosti, obrany, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí, kultury či pro místní rozvoj.

Klíčovým dokumentem v této oblasti je **Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti 2021-2026**. Ta má tyto strategické cíle:

Ochrana obětí nenávistně motivované trestné činnosti

Tento strategický cíl klade důraz na specifika obětí nenávistné trestné činnosti. Prioritou je zajistit jim ochranu a pomoc při respektování specifik zranitelných společenských skupin. Zahrnuje tyto oblasti:

- Ujednocení činnosti OČTŘ, aby byla předvídatelnější a respektovala specifika obětí.
- Vytváření podmínek pro práci policie a státních zastupitelství.
- Pravidelné a srozumitelné informování veřejnosti.

Ochrana demokracie

Druhý strategický cíl se věnuje ochraně pilířů české demokracie neboli aktivní obraně před skupinami, které na ně útočí a snaží se zničit záruky, které demokracii garantují. Zahrnuje tyto oblasti:

- Posílení schopnosti bojovat s dezinformacemi s prvky xenofobie.
- Posílení schopnosti detekovat radikalizované osoby.
- Udržování schopnosti zvládat násilná shromáždění.
- Pokračování v opatřeních proti infiltraci extremistů do bezpečnostních složek a ozbrojených sil.
- Paralýza protidemokratických domobran.

Transparentní a srozumitelné posilování důvěry v demokracii

Třetí strategický cíl je zaměřený na vytváření obranných mechanismů proti působení extremistů a xenofobních populistů. Je založený na transparentním a srozumitelném posilování důvěry v demokracii. Zahrnuje tyto oblasti:

- Aktivity na reintegraci (z)radikalizovaných a prevenci recidivy.
- Vzdělávání a osvěta.
- Transparentní a oboustranně výhodná integrační politika.

12) Popište základní pojmy, subjekty, právní předpisy a dokumenty spjaté s problematikou terorismu.

a) vybrané pojmy

Terorismus: Za terorismus lze označit takové jednání, které je politicky, nábožensky či jinak ideologicky motivováno a užívá násilí či jeho hrozby zejména s cílem vyvolat strach.

Měkké cíle (soft targets): Termínem měkké cíle označujeme objekty, prostory nebo akce charakterizované přítomností většího počtu osob a současně absencí či nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům (např. divadla, koncerty, festivaly, školy, nemocnice, turistické památky a další).

Zahraniční bojovníci (foreign fighters/foreign terrorist figthers) – Tímto termínem jsou označovány osoby, které – motivovány různými důvody – odjíždějí ze své vlasti, aby se účastnili bojů v cizí zemi. Trestní zákoník odcestování do jiného státu, jehož není osoba státním příslušníkem, za účelem spáchaní teroristického trestného činu, účasti na teroristické skupině nebo další skutky, označuje za trestné činy.

Stupně ohrožení terorismem – Jedná se o vládou schválený systém, který zavádí jednotný mechanismus vnímání pravděpodobnosti hrozby realizace teroristického útoku v České republice. Systém aktuálně rozlišuje čtyři stupně ohrožení terorismem, které jsou označeny písmeny A, B, C a D. Stupeň „A“ – nízké ohrožení, stupeň „B“ – mírné ohrožení, stupeň „C“ – značné ohrožení a stupeň „D“ – kritické ohrožení. Jejich vyhlášení provádí vláda na návrh Společné zpravodajské skupiny. Další novinkou je vyhlašování stupňů ohrožení terorismem na dobu určitou (1 rok). V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení zvýšení/snížení stupně ohrožení ministr vnitra a vláda následně na nejbližší schůzí toto rozhodnutí potvrdí nebo zruší. Z vyhlášení určitého stupně ohrožení automaticky nevyplývá povinnost přijmout předem definovaná opatření. O těch vždy rozhoduje podle potřeby vláda tak, aby odpovídaly konkrétní situaci. Vyhlášením stupně ohrožení se nemění právní situace, nevznikají nové povinnosti a nová oprávnění (jako je tomu např. v případě vyhlášení krizových stavů dle krizového zákona).

b) základní dokumenty

Bezpečnostní strategie ČR **–** Bezpečnostní strategie označuje hrozbu terorismu jako metody násilného prosazování politických cílů jako trvale vysokou. Zmiňuje také celoevropsky významné a narůstající bezpečnostní riziko fenomén tzv. zahraničních bojovníků.

Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013 **-** Obsahově Strategie postihuje pět stěžejních oblastí – spolupráci zainteresovaných subjektů v boji proti terorismu, ochranu obyvatelstva a dalších potenciálních cílů, bezpečnostní výzkum a komunikaci s veřejností, prevenci radikalizace a rekrutování do teroristických skupin a nezbytný vhled do legislativního ukotvení problematiky boje proti terorismu. Platnost tohoto dokumentu není časově omezena. K implementaci Strategie přijímá vláda akční

plán. Doposud byl přijat akční plán pro roky 2013-2015 a akční plán pro roky 2016-2018.

Koncepce ochrany měkkých cílů - Cílem koncepce je vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů, díky kterému bude možné rychle a pružně reagovat na vniklé hrozby.

c) legislativa

ČR nemá speciální „protiteroristický zákon“, problematika trestní odpovědnosti za terorismus je obsažena v trestním zákoníku (40/2009 Sb.). Zde lze nalézt trestněprávní postih terorismu v různých skutkových podstatách – např. teroristický útok (§311), teror (§312), účast na teroristické skupině (§312a), financování terorismu (§312d), podpora a propagace terorismu (§312e) a vyhrožování teroristickým trestným činem (§312f).

d) subjekty, které se podílejí na boji proti terorismu v ČR

Společná zpravodajská skupina (SZS)

SZS je trvalým pracovním tělesem Výboru pro zpravodajskou činnost Bezpečnostní rady státu, který je předurčen pro výměnu zpravodajských informací a zajištění koordinace mezi zpravodajskými službami České republiky, PČR, MV a MZV výhradně k problematice terorismu. Jednání SZS probíhá na pravidelné bázi, v případě potřeby se členové schází ad hoc.

Policie ČR

K 1.1.2023 vznikla Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě SKPV (NCTEKK SKPV) vyčleněním sekcí terorismu, extremismu a kybernetické kriminality z Národní centrály proti organizovaného zločinu SKPV do nového samostatného útvaru s celostátní působností. Je pověřena šetřením, prověřováním a vyšetřováním trestné činnosti organizovaných zločineckých skupin nebo zvlášť závažných a organizovaně páchaných zločinů v oblasti terorismu a extremismu a financování terorismu.

V rámci tohoto útvaru funguje Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT), který zajišťuje nepřetržitou spolupráci (i mezinárodní) a výměnu operativních informací mezi zpravodajskými službami a policií o možném ohrožení teroristickým útokem či o podezřelých osobách či skupinách.

Bezpečnostní informační služba (BIS)

Usnesením vlády č. 1060 z 13. září 2006 byla BIS určena jako místo pro soustředění a vyhodnocování informací důležitých pro boj proti terorismu, BIS tedy koordinuje činnosti zpravodajských služeb při vyhodnocování informací důležitých pro bezpečnost České republiky se zvláštním zaměřením na boj proti terorismu.

Úřad pro zahraniční styky a informace

ÚZSI zabezpečuje informace, které mají původ v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů ČR.

Vojenské zpravodajství
Zabezpečuje informace o možném vojenském ohrožení České republiky, o činnostech namířených proti obraně ČR a o činnostech ohrožujících utajované skutečnosti v oblasti obrany ČR. V rozsahu své působnosti také získává, shromažďuje a vyhodnocuje informace, které svědčí o riziku terorismu.

Finanční analytický úřad (FAÚ)
Ten zajišťuje úkoly v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu). FAÚ byl zřízen Ministerstvem financí jako samostatný úřad, a to transformací Finančního analytického útvaru, který byl původně součástí MF.

Ministerstvo vnitra (MV)
MV plní úkoly v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku a je tak mezi ústředními správními úřady tím, který ve spolupráci s ostatními stanovuje bezpečnostní politiku v problematice terorismu. Součástí jeho působnosti jsou také související otázky azylu a migrace, schengenské spolupráce, kontrolních mechanismů pro obchodování se zbraněmi atd. Zástupci MV se účastní jednání pracovních skupin se vztahem k terorismu na národní i mezinárodní úrovni.

Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)
MZV je hlavním garantem vztahů ČR s ostatními státy a mezinárodními organizacemi, v rámci své působnosti v zahraniční bezpečnostní politice se věnuje i problematice terorismu, která má silný mezinárodní prvek.

Ministerstvo spravedlnosti (MSp)
Do gesce MSp spadá trestní zákoník i trestní řád. MSp má působnost v oblasti justiční spolupráce, otázek extradice a mezinárodní právní pomoci. Je tak hlavním gestorem trestní politiky státu, včetně oblasti stíhání terorismu. V rámci Nejvyššího státního zastupitelství pak působí národní korespondent pro terorismus (určený státní zástupce). Jeho funkcí je zajištění snazší a rychlejší výměny informací s národním členem Eurojustu.

Ministerstvo dopravy (MD)
V oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy působí MD je vrcholným orgánem, který koordinuje postupy v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy. Systém ochrany civilního letectví před protiprávními činy vytváří Úřad pro civilní letectví, který je správním orgánem ve věcech civilního letectví (např. dohlíží na plnění povinnosti provozovatele letiště a leteckého dopravce).

13) Popište základní rozdíly mezi obecními policiemi a Policií ČR.

Obecně

Příslušník Policie ČR se nazývá policista a člen městské či obecní policie se nazývá strážník. Rozdílem je také financování, zatímco Policii ČR financuje stát, obecní policii platí příslušné město. Další rozdíl je předmět činnosti, Policie ČR se zabývá nejen ochranou veřejného pořádku, ale i odhalováním, objasňováním a potíráním trestné činnosti.

Policie ČR

Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly svěřené jí zákony.

Její postavení je upraveno zejména zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policie ČR působí na území České republiky, nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak. Policie ČR je podřízena Ministerstvu vnitra ČR, které vytváří podmínky pro plnění jejích úkolů. Samotnou činnost policie jako celku řídí Policejní prezidium v čele s policejním prezidentem.

Obecní (městská) policie

Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Obecní policie vykonává činnost na území obce, která ji zřídila (výjimka veřejnoprávní smlouvy).

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona (např. zákon o silničním provozu, zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, správní řád, zákony upravující přestupkovou agendu, zákon o rybářství, lesní zákon)

a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,

b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití,

c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce,

d) se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích,

e) se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení,

f) se podílí na prevenci kriminality v obci,

g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci,

h) odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce,

i) poskytuje za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra na požádání údaje o obecní policii.

14) Popište tyto oblasti zákona o azylu: koho se azyl týká, jak probíhá řízení o mezinárodní ochraně a jaké jsou druhy mezinárodní ochrany.

Mezinárodní ochrana se uděluje formou azylu nebo doplňkové ochrany. Ministerstvo vnitra (odbor azylové a migrační politiky) vede správní řízení o udělení mezinárodní ochrany, v jehož rámci může udělit jeden z druhů mezinárodní ochrany. O mezinárodní ochranu může požádat jakýkoliv cizinec, tj. nikoliv občan ČR. Pokud je žádost podána občanem některého z členských států EU, tak je žádost považována za nepřípustnou a řízení se zastaví. Členské státy EU jsou považovány za bezpečné země původu.

Azyl se udělí cizinci, je-li ve správním řízení zjištěn jeden z následujících důvodů:

- pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo
- odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů v zemi státního občanství žadatele, v případě osoby bez státního občanství, ve státě posledního trvalého bydliště.

Doplňková ochrana se uděluje cizinci, kterému by při vrácení do státu jeho původu hrozilo nebezpečí tzv. vážné újmy. Za vážnou újmou považuje:

- trest smrti nebo poprava,
- mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, nebo
- vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

Azyl a doplňkovou ochranu je možné udělit i za účelem sloučení rodiny.

Řízení o mezinárodní ochraně začíná podáním žádosti a žadatel je povinen dostavit se do přijímacího střediska, kde jsou provedeny počáteční úkony ve správním řízení. Zpravidla s každým žadatelem o mezinárodní ochranu je veden i pohovor o důvodech žádosti. Odbor azylové a migrační politiky (OAMP) následně rozhodne o udělení nebo neudělení mezinárodní ochrany. Proti rozhodnutí OAMP je možné podat přímo žalobu ke krajskému soudu. V případě neúspěchu žaloby je posléze možné podat i kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Po provedení počátečních úkonů může žadatel být ubytován buď v pobytovém středisku, nebo na soukromé adrese. Provoz přijímacích a pobytových středisek zajišťuje Správa uprchlických zařízení. Jedná se o organizační složku státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra.
Mimoto provozuje Správa uprchlických zařízení také integrační azylová střediska, která slouží k ubytování cizinců, kterým byla mezinárodní ochrana udělena, zařízení pro zajištění cizinců (v zahraničí i u nás někdy nazývané „detence“ nebo „záchyty“), kteří se neoprávněným pobytem na území ČR dostaly do rozporu se zákony ČR, a centra na podporu integrace cizinců.

Mimo provoz těchto středisek se Správa zabývá i realizací dobrovolných návratů osob, kterým mezinárodní ochrana nebyla udělena.

15) Definujte, za jakých podmínek mohou občané EU a jejich rodinní příslušníci pobývat na území České republiky a za jakých podmínek občané třetích zemí.

Cizinecký zákon rozlišuje pobyt cizinců na území ČR na pobyt přechodný a trvalý.

přechodný pobyt

bez víza – na základě nařízení Rady[3] a na základě nařízení vlády[4].

na základě krátkodobého víza uděleného na základě vízového kodexu – podmínky udělování, důvody neudělení, podmínky prodloužení doby pobytu na krátkodobé vízum a důvody zrušení jeho platnosti stanoví tzv. vízový kodex[5]; uděluje ZÚ ČR v zahraničí.

na základě dlouhodobého víza – pro pobyt na území ČR delší jak 3 měsíce, národní typ dlouhodobého pobytového oprávnění; o udělení dlouhodobého víza cizinec žádá na ZÚ ČR v zahraničí; o žádostech rozhoduje MV.

pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu – vydává MV občanům třetích států, kteří na území ČR pobývají na základě dlouhodobého víza a hodlají tu pobývat i po uplynutí platnosti tohoto víza tedy déle jak 1 rok a trvá-li stejný účel pobytu; speciální druhy povolení k dlouhodobému pobytu (např. studium, sloučení rodiny, dlouhodobý pobyt za účelem výkonu zaměstnání - zaměstnanecká karta, dlouhodobý pobyt za účelem výkonu zaměstnání vyžadující vysokou kvalifikaci – tzv. modrá karta /v tomto případě cizinec nepotřebuje zvlášť pracovní povolení/), jejichž základ je většinou v příslušných směrnicích EU – o tyto druhy povolení k dlouhodobému pobytu lze žádat i přímo na ZÚ ČR v zahraničí.

občanů EU – občané EU mohou na území ČR pobývat bez jakéhokoliv omezení např. na základě občanského průkazu nebo cestovního pasu (mají ale povinnost ohlásit policii místo pobytu na území do 30 dnů ode dne vstupu na území, pokud hodlají na území pobývat déle jak 3 měsíce); mají právo požádat MV o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území.

na základě povolení k přechodnému pobytu – rodinný příslušník občana EU, který je občanem třetí země a hodlá na území ČR pobývat po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem EU, je povinen požádat MV o vydání povolení k přechodnému pobytu (tzv. „Pobytová karta rodinného příslušníka občana EU“).

---

[3] Nařízení Rady (ES) č. 2018/1806, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

[4] Nařízení vlády č. 215/2017 Sb., o stanovení výjimek z vízové povinnosti a z osvobození od vízové povinnosti.

[5] Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech.

trvalý pobyt

občanů třetích států – nejvyšší pobytový status, bez časového omezení platnosti, základním druhem je trvalý pobyt udělovaný po 5 letech předchozího pobytu na území; zákon připouští získání povolení k trvalému pobytu i bez předchozího pobytu na území (humanitární důvody, důvody hodné zvláštního zřetele nebo zájem ČR); rozhoduje MV.

občanů EU a jejich rodinných příslušníků – uděluje MV na základě žádosti nejčastěji po 5 letech jejich přechodného pobytu na území ČR; v případě rodinného příslušníka občana EU lze udělit povolení k trvalému pobytu již po 2 letech jeho přechodného pobytu, pokud byl aspoň 1 rok rodinným příslušníkem občana EU; lze i bez předchozího pobytu na území (humanitární důvody, důvody hodné zvláštního zřetele nebo zájem ČR).

cizinců svěřených do náhradní výchovy – cizinec mladší 18 let pravomocným meritorním rozhodnutím příslušného orgánu svěřen do náhradní výchovy fyzické osobě s trvalým pobytem na území ČR nebo ústavu, který se nachází na území ČR, vzniká ze zákona oprávnění k trvalému pobytu na území ČR – nerozhoduje MV - vzniká ze zákona nabytím právní moci příslušného rozhodnutí.

Podotázky:

1) Kdo je občan EU/třetí země?

2) Je občan EU povinen požádat o potvrzení o přechodném pobytu na území?

3) Kde se podává žádost o dlouhodobé vízum, a kdo o této žádosti rozhoduje?

16) Definujte proces tzv. „nelegitimního ovlivňování" a popište, jak se mu lze bránit?

Nelegitimní ovlivňování je souhrnné označení pro celou řadu cílených aktivit a činností, které jsou svojí povahou protiprávní anebo nežádoucí. Původcem nelegitimního ovlivňování je útočník, který se různými prostředky snaží o prosazení svých zájmů, a to tak, že svým aktivním jednáním manipuluje jinou osobu a zasahuje do zájmů někoho jiného (cíle nelegitimního ovlivňování).

Nelegitimní ovlivňování je **nežádoucí působení na lidi, rozhodování, či procesy**. Zahrnuje, jak vlivové působení cizí moci[6], tak i kriminální (např. korupční) jednání, nežádoucí lobbování, ale i informační působení. **Obvykle jde o aktivity, které jsou skryté, klamavé, vynucující či korupční**, a které útočník (cizí moc, korupčník, lobbista postupující v rozporu se zákonem, případně obecně uznávanými společenskými etickými pravidly) vykonává **sám anebo prostřednictvím třetí strany** a které **manipulují a ohrožují či poškozují něčí zájmy (např. naše)**.

Existují subjekty prosazující svoje zájmy v rozporu s demokratickými principy, právním řádem, ale i dobrými mravy a ty v tomto kontextu označujeme za útočníky. Útočníci se snaží najít si co možná nejjednodušší cestu k prosazování svých zájmů, přičemž v absolutní většině případů takové aktivity směřují vůči nějaké fyzické osobě (v tomto případě zaměstnanci či zaměstnankyni státní správy).

Celá řada státních zaměstnanců[7] (a nejen jich) má dojem, že jejich práce je pro jiné osoby (potenciální útočníky) nezajímavá, nemají přístup k informacím, které by mohly být pro někoho zajímavé nebo mít nějakou hodnotu, a že nemají žádnou anebo jen minimální rozhodovací pravomoc. Takové přesvědčení je ale nesprávné, a naopak zvyšuje pravděpodobnost úspěchu útočníka.

V konečném důsledku může státní zaměstnanec svým laxním či nesprávným přístupem vůči nelegitimnímu ovlivňování způsobit poškození politických, ekonomických, bezpečnostních, reputačních, ale i dalších zájmů České republiky.

Státní zaměstnanci se mohou **stát cílem nelegitimního ovlivňování kvůli tomu**:

- **K čemu mají přístup** – přichází do styku s různými interními dokumenty, pracuje s databázemi obsahujícími osobní údaje či jiné citlivé anebo interní informace; má interní informace vztahující se k zadávání veřejných zakázek, má přístup k interní počítačové síti apod.
- **Kam mají přístup** –má fyzický přístup do prostor, kam nemůže veřejnost, v některých případech i do míst, kam nesmí ani většina dalších zaměstnanců úřadu; umí popsat bezpečnostní opatření fyzické, administrativní, ale i režimové povahy

[6] Český právní řád obsahuje definici pojmu "cizí moc" v zákoně č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů v § 2, písm. g) takto: „Cizí mocí se rozumí cizí stát nebo jeho orgán anebo nadnárodní nebo mezinárodní organizace nebo její orgán.“ Pro účely tohoto textu definici rozšíříme i o jakékoliv další fyzické osoby bez ohledu na jejich státní příslušnost, či právnické osoby bez ohledu na jejich sídlo anebo místo působení, pokud se podílí, byť i jen částečně, na prosazování zájmů cizí moci formou nelegitimního ovlivňování.

[7] tento pojem zahrnuje jak úředníky ve služebním poměru, tak i zaměstnance v pracovním poměru

- **Ke komu mají přístup** – nejde jen o kolegy a kolegyně, ale i nadřízené, a zaměstnance jiných státních úřadů a dalších státních i nestátních subjektů, se kterými státní zaměstnanec spolupracuje
- **Co vědí** – je schopen popsat dynamiku vztahů na pracovišti, ví kdo má přístup k jakým informacím anebo do jakých prostor, zná řadu velice osobních informací o lidech, se kterými spolupracuje

V některých případech nemusí být konkrétní státní zaměstnanec cílem přímo, ale může se stát nástrojem útočníka k ovlivňování někoho jiného, tj. třetí osoby či subjektu.

Identifikace jednotlivých forem a metod útoku a způsobu obrany proti nim se v zásadě neliší podle toho, zda je útočníkem zástupce cizí moci, korupčník či lobbista postupující v rozporu se zákony či dobrými mravy. Aktérem útoku je vždy „člověk“, bez ohledu na to, zda jedná sám či ve prospěch nějakého státu, firmy, organizace apod. Je tak velmi pravděpodobné, že v absolutní většině případů se útočník, stejně jako každý jiný člověk, dopustí řady větších či menších chyb, kterých si můžete všimnout.

Zkušenosti ze zjištěných případů nelegitimního ovlivňování, ať již u nás anebo v zahraničí, ukazují, že v absolutní většině případů bylo lidem, kteří se stali cílem nelegitimního ovlivňování či jejich nejbližšímu okolí, zcela zřejmé, že **je „něco špatně“, případně „jinak“, než je v obdobných situacích běžné**.

Pokud má státní zaměstnanec pocit, že se děje něco zvláštního, podivného, či se někdo v nějaké situaci chová či jedná neodpovídajícím způsobem, **je vhodné, aby se obrátil na svého nadřízeného či odpovědného pracovníka bezpečnostního odboru/oddělení** a svoje podezření s ním prodiskutoval. V krajním případě se pak může obrátit přímo na e-mail Bezpečnostní informační služby prevence@bis.cz.

Tři pilíře pro zvýšení odolnosti

I. – každý má přístup k citlivým informacím, které se mohou stát cílem zájmu útočníka (jinými slovy: informace, které jsou pro někoho bezcenné, mohou mít velkou cenu pro někoho jiného)

II. – každý se může stát předmětem zájmu (nelegitimního ovlivňování) – rozhodnutí, zda se zaměří přímo na Vás, je na útočníkovi, Vy sami jej nemůžete nijak ovlivnit

III. – každý se může bránit – jsou k dispozici nástroje, jak nelegitimní ovlivňování rozeznat a jak se v takových situacích zachovat => každý se může na někoho obrátit

17) Popište kategorie zbraní a střeliva, základní podmínky nabývání do vlastnictví a nakládání se zbraní a střelivem a podmínky pro získání zbrojního oprávnění.

- **Zákon č. 90/2024 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů**

Zbraně se pro účely tohoto zákona rozděluje na

a) zbraně podléhající registraci – kategorie R1, R2, R3 a R4, z toho zbraně kategorie R1 a R2 jsou zakázanými zbraněmi,

b) zbraně podléhající ohlášení – kategorie PO a

c) zbraně nepodléhající ohlášení e) – kategorie NO.

Střelivo se pro účely tohoto zákona rozděluje na

a) zakázané střelivo – kategorie S1 a S2 a

b) ostatní střelivo – kategorie S3 a S4.

Obecně nabývat do vlastnictví (s výjimkou dědění) nebo nakládat se zbraní nebo střelivem (tj. jakékoli fyzické zacházení se zbraní nebo střelivem, a to včetně zajištění jejich přepravy nebo uložení) může pouze ten, kdo je držitelem zbrojního oprávnění nebo zbrojní licence, pokud zákon nestanoví jinak.

Zbraň kategorie R1 a R2 je zakázáno nabývat do vlastnictví a nakládat s ní, pokud není dále stanoveno jinak (výjimky). Totéž platí i pro střelivo kategorie S1 a S2.

Zbraň kategorie R3 lze nabývat do vlastnictví a nakládat s ní jen na základě povolení kategorie R3, pokud tento zákon nestanoví jinak. Krajské ředitelství policie vydá povolení kategorie R3, pokud má k tomu žadatel řádný důvod (např. ochrana života, zdraví nebo majetku; sportovně-střelecká, lovecká nebo obdobná zájmová činnost, výuka nebo výcvik v nakládání se zbraněmi nebo střelivem, …).

Zbraň kategorie R4 může nabývat do vlastnictví a nakládat sní pouze držitel zbrojního oprávnění nebo zbrojní licence.

Nabytí zbraně kategorie R1-R4 do vlastnictví musí být řádně ohlášeno krajskému ředitelství policie a tato zbraň musí být policii předložena ke kontrole. Policie následně předkladateli tuto zbraň zaregistruje. Totéž platí v případě převodu vlastnictví zbraně kategorie R1-R4, kde se však už zbraň policii nepředkládá.

Zbraň kategorie PO může nabývat do vlastnictví a nakládat sní kromě držitele zbrojního oprávnění nebo zbrojní licence taktéž držitel tzv zapsané autorizace. O vydání zapsané autorizace může požádat fyzická osoba, která je starší 18 let, je plně svéprávná, bezúhonná a má místo pobytu na území České republiky anebo také podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky, která splňuje podmínku bezúhonnosti. Držitel zbraně kategorie PO je držitel povinen

ohlásit nabytí vlastnictví ke zbrani kategorie PO nebo převod vlastnictví ke zbrani kategorie PO, s níž doposud nakládal, krajskému ředitelství policie; zbraň kategorie PO však nemusí být předložena k registraci.

Zbraň kategorie NO může nabývat do vlastnictví a nakládat s ní také svéprávná fyzická osoba starší 18 let, která má místo pobytu na území České republiky anebo právnická osoba se sídlem nebo odštěpným závodem na území České republiky.

Nosit zbraň (tj. mít ji při sobě nabitou na místě veřejnosti přístupném) je možné pouze skrytě, s výjimkou případů, kdy se osoba nakládající se zbraní účastní akce nebo provádí činnost, při kterých se obvykle nakládá se zbraněmi, a pokud způsob nošení zbraně je přiměřený povaze této akce nebo činnosti. Může se jednat např. o rekonstrukci historické bitvy, sportovně-střeleckou soutěž apod.

Střelivo kategorie S3 může nabývat do vlastnictví a nakládat s ním kromě držitele zbrojního oprávnění nebo zbrojní licence také osoba, která oprávněně nakládá se zbraní kategorie PO nebo NO určenou pro použití takového střeliva.

Střelivo kategorie S4 může nabývat do vlastnictví a nakládat s ním též svéprávná fyzická osoba starší 18 let, která má místo pobytu na území České republiky anebo právnická osoba se sídlem nebo odštěpným závodem na území České republiky.

Zbrojní oprávnění se rozděluje na obecné zbrojní oprávnění a rozšířené zbrojní oprávnění.

Krajské ředitelství policie vydá zbrojní oprávnění fyzické osobě, která splňuje tyto podmínky:

a) má místo pobytu na území České republiky,
b) dosáhla předepsaného věku
c) je způsobilá k právním úkonům,
d) je zdravotně způsobilá
e) je odborně způsobilá
f) je bezúhonná
g) je spolehlivá.

Držitel zbrojního oprávnění je podle zákona o zbraních a střelivu zejména povinen

a) střílet ze zbraně se kterou nakládá, pouze v místech, kde je k tomu oprávněn podle tohoto zákona nebo podle jiného právního předpisu,
b) neprodleně ohlásit Policii České republiky ztrátu nebo odcizení zbraně, jde-li o zbraň podléhající registraci nebo zbraň kategorie PO, a rovněž použití zbraně k ostré střelbě v krajní nouzi nebo nutné obraně,
c) nosit zbraň nebo střelivo anebo je veřejně vystavovat pouze za podmínek stanovených zákonem o zbraních,
d) zabezpečit zbraně a střelivo proti zneužití, ztrátě a odcizení, pokud je nemá pod svou bezprostřední kontrolou, a to za podmínek stanovených tímto zákonem.

Držitel zbrojního oprávnění podle zákona o zbraních a střelivu zejména nesmí

a) převést zbraň nebo střelivo nebo jinak s nimi umožnit nakládat osobě, která k tomu není oprávněna,
b) nakládat se zbraní nebo střelivem tak, že ohrozí život, zdraví nebo majetek jiné osoby tím, že
    1. nedbá zvýšené opatrnosti odpovídající povaze a stavu zbraně nebo střeliva, nebo
    2. manipuluje se zbraní nebo střelivem pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky anebo je-li jeho schopnost bezpečně nakládat se zbraní nebo střelivem snížena užitím léků nebo v důsledku jeho zdravotního stavu,
c) střílet nebo nosit zbraň pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky anebo je-li jeho schopnost bezpečně nakládat se zbraní nebo střelivem snížena užitím léků nebo v důsledku jeho zdravotního stavu.

Podle zákona o zbraních a střelivu je rovněž každý, kdo nalezne zbraň nebo střelivo, povinen tento nález neprodleně oznámit Policii České republiky.

18) Popište pojem „prevence kriminality“ a co je účelem preventivní politiky státu? Na jaké skupiny osob se zaměřuje primární x sekundární x terciární prevence kriminality? Vymezte orgány působící v oblasti prevence kriminality a jejich úlohu.

Prevence kriminality zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchání kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejích následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislostí.

Preventivní politika představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižováním motivů a příležitostí k páchání trestných činů.

Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky. Základní dokumentem preventivní politiky státu je Strategie prevence kriminality v České republice (aktuálně na léta 2022–2027), která je doplňována Implementačním plánem.

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na sociálně patologické jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, interetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení atd.). Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení (systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy) a vězeňství, i další instituce (nerepresivní) orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany.

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních:

1. Na meziresortní úrovni – těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v Republikovém výboru pro

prevenci kriminality a podněcování aktivit nových. Situační prevenci kriminality se věnuje Poradní sbor pro situační prevenci kriminality.

2. Na resortní úrovni – programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.

3. Na místní úrovni – kde jsou zapojeny orgány veřejné správy, policie, nevládní organizace a další instituce a subjekty působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.

19) Vymezte pojem „trestní právo“, stručně charakterizujte základní právní předpisy upravující trestní právo hmotné a trestní právo procesní. Popište orgány činné v trestním řízení.

Trestní právo je jedním z oborů veřejného práva, tj. neupravuje vztahy mezi fyzickými (případně právnickými) osobami, ale upravuje mocenské zásahy státu do práv a povinností fyzických a právnických osob v případě že se stal trestný čin, resp. je-li dáno důvodné podezření, že se stal trestný čin.

Trestní právo se dělí na trestní právo **hmotné** a trestní právo **procesní**

1. Trestní právo hmotné

Základní právní normou trestního práva hmotného je **zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník** účinný od 1. 1. 2010. Oproti předchozímu trestnímu zákonu upravuje nový trestní zákoník odlišně pojetí trestnosti činu. Zatímco dosavadní kodifikace byla založena na principu formálně-materiálním, nový zákoník je již postaven na pojetí převážně formálním. Pro trestnost činu postačí naplnění všech znaků skutkové podstaty, ačkoli je ještě vyžadováno naplnění takové míry společenské škodlivosti, kdy už nepostačí uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu (zejména zákona o přestupcích).

Účelem trestního zákoníku je především

- přesně vymezit, jaké jednání je trestným činem (zásada *nulum crimen sine lege*, tedy *není trestného činu bez zákona,* znamená, že jen takové jednání, které je trestním zákoníkem označeno za trestný čin, je možno jako trestný čin posoudit).
- stanovit, jaké tresty mohou být za trestné činy uloženy (Zásada *nula poena sine lege,* tedy *není trestu bez zákona*, znamená, že obviněnému může být uložen jen takový druh trestu, který zákoník uložit umožňuje, a to ve výměře zákoníkem stanovené.

Trestní zákoník je členěn na obecnou a zvláštní část a obsahuje celkem 421 paragrafů

- *Obecná část* stanoví působnost trestního zákoníku a obsahuje ustanovení, která jsou společná všem či více trestným činům: vymezuje trestní odpovědnost i její zánik, okolnosti vylučující protiprávnost, ukládání trestů a ochranných opatření, zahlazení odsouzení a výklad používaných pojmů.
- *Zvláštní část* obsahuje katalog trestných činů, které jsou podle charakteru chráněného společenského zájmu rozděleny do 13 hlav:

TČ proti životu a zdraví
TČ proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
TČ proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
TČ proti rodině a dětem
TČ proti majetku
TČ hospodářské

TČ obecně nebezpečné
TČ proti životnímu prostředí
TČ proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci
TČ proti pořádku ve věcech veřejných
TČ proti branné povinnosti
TČ vojenské
TČ proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy

2. Trestní právo procesní

Základní normou trestního práva procesního je **zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád**

Trestní řád upravuje především

- postup orgánů činných v trestním řízení při objasňování trestné činnosti
- práva a povinnosti obviněných, poškozených a dalších zúčastněných osob

Úkolem trestního řízení je zjistit:

- zda se stal skutek, který by mohl být trestným činem
- zda takový skutek skutečně je trestným činem
- zda se tohoto skutku dopustil obviněný

Trestní řízení má tři základní fáze:

- přípravné řízení (je vedeno policejními orgány a státním zastupitelstvím)
- nalézací řízení (je vedeno soudem)
- vykonávací řízení (je vedeno soudem ve spolupráci s dalšími institucemi, např. vězeňskou službou nebo probační a mediační službou)

V přípravném řízení policisté pod dozorem státního zástupce shromažďují důkazy o tom, zda se stal trestný čin a kdo ho spáchal. Pokud je dáno důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin, podá na konci přípravného řízení státní zástupce obžalobu u soudu a věc se tak dostává do řízení nalézacího. Soud sám přehodnotí získané důkazy, případně důkazy ještě doplní a rozhodne o vině, trestu a náhradě škody. Takové rozhodnutí může učinit pouze soud a nikdo jiný. Proti rozsudku má obviněný, státní zástupce i poškozený právo podat si odvolání, o němž rozhoduje nadřízený soud. Pokud si nikdo odvolání nepodá nebo pokud je odvolání zamítnuto, stává se rozsudek pravomocným a vykonatelným. Trestní řízení se tak dostává do své vykonávací fáze, při níž soud ve spolupráci s dalšími subjekty zajišťuje výkon trestu (např. trest odnětí svobody ve spolupráci s vězeňskou službou, tresty domácího vězení a obecně prospěšných prací ve spolupráci s probační a mediační službou atd.).

Trest odnětí svobody je vykonáván ve věznici. Od 1. 10. 2017 existují již pouze dva typy věznic, a to věznice s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. O zařazení rozhoduje soud. Ve věznicích s ostrahou jsou oddělení odstupňovaná podle bezpečnostních rizik spojených s jednotlivými vězni (s nízkým stupněm, se středním stupněm a s vysokým stupněm zabezpečení). O zařazení odsouzených do oddělení rozhoduje orgán Vězeňské služby.

Orgány činné v trestním řízení podle § 12 odst. 1 trestního řádu tvoří soud, státní zástupce a policejní orgán, pokud provádějí úkony trestního řízení.

Policejní orgán
Policie působí zejména v přípravném řízení, kdy provádí úkony k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vede vyšetřování, po podání obžaloby policejní orgán může opatřovat důkazy na žádost státního zástupce nebo soudu.

Státní zástupce
V přípravném řízení vykonává státní zástupce dozor nad zachováváním zákonnosti, rozhoduje o opravných prostředcích proti rozhodnutím policejního orgánu, na konci přípravného řízení podává obžalobu či rozhoduje o postoupení věci, zastavení trestního stíhání, přerušení trestního stíhání, podmíněném zastavení trestního stíhání či schválení narovnání.

Soud
V přípravném řízení soud pouze rozhoduje o některých prostředcích k zajištění osob a věcí (např. rozhodování o vazbě, domovní prohlídce) a rozhoduje o opravných prostředcích proti některým rozhodnutím policejního orgánu a státního zástupce. Těžiště jeho činnosti je po podání obžaloby, kdy rozhoduje o vině, trestu a ochranných opatřeních. V rozhodovací činnosti soudu v trestním řízení se rozlišuje, zda rozhoduje soudce (v přípravném řízení), předseda senátu (o procesních záležitostech), senát (ve věci samé a o některých procesních záležitostech) či samosoudce (v řízení o méně závažných trestných činech).

20) Jak je rozdělena působnost mezi jednotlivými ministerstvy v oblasti veřejného pořádku a dalších věcí vnitřního pořádku a bezpečnosti? Rozeberte působnost Ministerstva vnitra v této oblasti.

Hlavní odpovědnost za výkon *politiky vnitřní bezpečnosti* leží podle kompetenčního zákona a dalších zákonů na bedrech jednotlivých součástí resortu Ministerstva vnitra.

Základní role samotného **Ministerstva vnitra** jako ústředního správního úřadu tak spočívá zejména v tom, že vyhodnocuje a řídí výkon *politiky vnitřní bezpečnosti* nastavené prostřednictvím strategií a koncepcí vůči jednotlivým výkonným součástem resortu, jednak je gestorem většiny zákonů a dalších předpisů v oblasti vnitřní bezpečnosti.

Ministerstvo vnitra je tak hlavním gestorem *politiky vnitřní bezpečnosti* v klíčových oblastech, jimiž jsou: veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti, azylová, migrační a integrační politika, zbraně, munice a střelivo, shromažďovací právo ad.,

Dále Ministerstvo vnitra samo rozhoduje jako správní orgán v řadě správních řízení, poskytuje finanční prostředky na výkon *politiky vnitřní bezpečnosti*, hraje ústřední roli v krizovém řízení a plní řadu dalších úkolů na základě zvláštních zákonů. Sám ministr vnitra je pak přímým nadřízeným policejního prezidenta a generálního ředitele Hasičského záchranného sboru. Vedle toho ministr vnitra odpovídá i za činnost Úřadu pro zahraniční styky a informace, tedy civilní rozvědky; je nadřízeným ředitele této zpravodajské služby.

Role **Ministerstva spravedlnosti** jako ústředního správního úřadu tak spočívá zejména v tom, že vyhodnocuje a řídí výkon trestní politiky, politiky v oblasti činnosti státního zastupitelství, probace a mediace a vězeňství nastavené prostřednictvím strategií a koncepcí vůči jednotlivým podřízeným výkonným součástem resortu, jednak je gestorem většiny zákonů a dalších předpisů v těchto oblastech. Ministrovi spravedlnosti je pak přímo podřízen ředitel Probační a mediační služby a ředitel Vězeňské služby.

Pod **Ministerstvo financí** spadá **Celní správa**, která je bezpečnostním sborem České republiky. Ministerstvo financí je zřizovatelem **Finančního analytického úřadu**, který je správním úřadem v podřízenosti Ministerstva financí. Tento úřad plní funkci finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku. Zaobírá se mimo jiné sběrem a vyhodnocováním oznámení o podezřelých obchodech podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.